

Handläggare
Sandra Ehne
Telefon: 08-508 180 70**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2025-11-20

Handlingsplan för romsk inkludering, KS 2025/809. Remiss

Svar på remiss från kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Ärendet justeras omedelbart

Sammanfattning

Handlingsplanen för romsk inkludering riktar sig mot samtliga nämnder och bolagsstyrelser och är kopplad till Stockholm stads program för de mänskliga rättigheterna. Det övergripande målet med handlingsplanen är att staden säkerställer romers lika tillgång till de mänskliga rättigheterna genom att motverka antiziganism och främja romsk inkludering.

Farsta stadsdelsförvaltning ställer sig bakom ambitionerna i handlingsplanen och välkomnar att programmet för mänskliga rättigheter nu konkretiseras i en handlingsplan. Förvaltningen ser positivt på att fackförvaltningarna får ett särskilt ansvar för att bevaka och informera om utbudet av utbildningar och stödmaterial, och vid behov utveckla nya kunskapshöjande insatser och informationsmaterial efter målgruppens behov.

Förvaltningen bedömer att implementeringen av samtliga handlingsplaner inom ramen för MR-programmet kan bidra till att öka verksamheternas kunskaper om inkluderande och normkritiska arbetssätt. Ett stärkt fokus på dessa perspektiv kan bidra till att invånare som kommer i kontakt med stadens verksamheter upplever ett gott bemötande och känner sig delaktiga i beslut som berör dem, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Arbetet utgör även en del av stadens demokratiarbete och kopplar till genomförandet av FN:s globala mål i Agenda 2030.

Förvaltningen vill lyfta fram behovet av resurser för att stadens nämnder och bolag ska kunna genomföra och uppnå intentionerna i handlingsplanerna som är kopplade till MR-programmet. Vidare önskar förvaltningen stöd i att göra adekvata målgruppsanalyser och tydligt formulera vilka aktiviteter som bör göras på stadsdelsnivå respektive gemensamt inom staden.

Bakgrund

Handlingsplanen för romsk inkludering är kopplad till Stockholm stads program för de mänskliga rättigheterna (Dnr KS 2023/1159, nedan kallat MR-programmet). Utöver handlingsplanen för romers rättigheter kommer det att finnas handlingsplaner inom följande områden:

- Mot rasism
- Nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter
- Hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter
- Barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad
- Ett jämställt Stockholm

Handlingsplanen tar sin utgångspunkt i den svenska strategin från 2012 såväl som EU-kommissionens strategiska ramverk från 2020 för romsk inkludering. Stockholms stad beslutade 2018 om en stadsövergripande strategi. Handlingsplanen bygger vidare på erhållen kunskap och insatser som genomförts, och förstärker det arbete som ska bidra till stadens arbete med att motverka antiziganism och främja romsk inkludering.

Farsta stadsdelsnämnd har fått handlingsplanen på remiss för yttrande senast 21 november 2025.

Ärendet

Fokus för handlingsplanen är framför allt på arbetet mot diskriminering av romer och insatser för de romer som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap. Arbete som främjar jämställdhet och barns rättigheter ska särskilt prioriteras.

Handlingsplanen utgår från MR-programmets tre fokusområden. Dessa utgör tillsammans grundläggande förutsättningar för att staden ska kunna bidra till jämlika levnadsvillkor för alla stockholmare och säkerställa att de mänskliga rättigheterna efterlevs i stadens verksamheter. De tre fokusområdena är:

- Kunskap och information
- Velfärd och service
- Delaktighet och inflytande

Kunskap och information utgör grundförutsättningar för arbetet med att säkerställa romers rättigheter. Staden ser därför fortsatt stora behov av insatser för att säkerställa goda kunskaper om romers levnadsvillkor och ett jämlikt bemötande bland stadens medarbetare. Detsamma gäller för insatser för att sprida korrekt information till romer om deras rättigheter och vägledning om hur man kan ta del av stadens välfärd och service.

För att motverka diskriminering och ojämlikhet behövs kunskap och arbetssätt för att få syn på skadliga normer, både i samhället och i stadens verksamheter. Staden ser ett behov av fortsatta insatser som säkerställer att romer får ta del av stadens välfärd och service på lika villkor och att tilliten till staden såväl som tryggheten i stadens alla verksamheter ökar. Det förutsätter att fler förvaltningar och bolag gemensamt arbetar med uppdraget. Staden behöver säkerställa att de mänskliga rättigheterna respekteras både i verksamhet som drivs i stadens egen regi och i upphandlade verksamheter.

I samråd med företrädare för romer har flera utvecklingsbehov kopplat till stadens samråd lyfts. Flera företrädare önskar mer strukturerade upplägg på samråden, bättre möjligheter till inflytande samt samråd med fler av stadens nämnder. Det efterfrågas även återkoppling kring hur samrådsrepresentanternas synpunkter påverkar stadens beslut. Inhämtning av erfarenheter från romer som nyttjar verksamheter som särskilt berör romer eller romsk inkludering ska ses som ett möjligt komplement till strukturerade samråd och som en del i verksamhetens uppföljningsarbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förvaltningens stabsenhet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till att stadsledningskontoret tagit fram ett förslag till handlingsplan för att främja romsk inkludering och stärka romers rättigheter. Handlingsplanen ligger väl i linje med stadens program för mänskliga rättigheter och konkretiserar på ett tydligt sätt hur stadens nämnder och bolag förväntas arbeta för att nå målen i programmet. Förvaltningen ställer sig bakom de ambitioner som beskrivs i handlingsplanen och anser att det är viktigt att alla stadens verksamheter arbetar för att säkerställa stockholmarnas tillgång till de mänskliga rättigheterna.

Förvaltningen vill särskilt lyfta vikten av att det tas fram utbildningar och material som ger stöd i nämnders och bolags fortsatta arbete. Förvaltningen ser positivt på att fackförvaltningarna får ett särskilt ansvar för att bevaka och informera om utbudet av

utbildningar och stödmaterial, och vid behov utveckla nya kunskapshöjande insatser och informationsmaterial efter målgruppens behov.

Förvaltningen uppskattar att uppföljningen har förtydligats och att styrmodellen för MR-programmets handlingsplaner nu tydligt sammankopplas med stadens ordinarie processer. Förvaltningen vill dock lyfta frågan kring antalet målsättningar som formuleras i handlingsplanen. I handlingsplanen står att "Målen i handlingsplanen pekar på förflyttningar som staden förväntas göra. Några mål är tydligare riktade mot vissa nämnder och bolagsstyrelser än andra. Varje resultatmål i handlingsplanen innehåller information om särskilt ansvariga nämnder och bolagsstyrelser. Många mål kräver samverkan mellan flera nämnder och/eller bolagsstyrelser." Av elva definierade resultatmål i handlingsplanen för romsk inkludering, står stadsdelsnämnderna som särskilt ansvariga för tio. Inom ramen för det samlande MR-programmet finns just nu fyra handlingsplaner, inom kort sex, som alla ställer separata förväntningar på verksamheten. Enbart i de tre handlingsplaner som nu är på remiss finns 40 – av totalt 44 – mål som stadsdelsnämnderna förväntas förhålla sig till. Förvaltningen vill i det här sammanhanget lyfta fram behovet av resurser för att stadens nämnder och bolag ska kunna genomföra och uppnå intentionerna i handlingsplanerna.

Handlingsplanen beskriver på ett tydligt sätt hur romska företrädare vittnar om att många romer har ett lågt förtroende för offentliga institutioner och att många väljer att dölja sin romska identitet. Att så är fallet, i kombination med att det rör en liten målgrupp, gör att stadsdelsförvaltningens särskilt efterfrågar stöd i att göra adekvata målgruppsanalyser och tydligt formulera vilka aktiviteter som bör göras på stadsdelsnivå respektive gemensamt inom staden.

Handlingsplanen för romsk inkludering bedöms kunna bidra positivt till att stärka stadens arbete med mänskliga rättigheter. Det bedöms även kunna ha en positiv effekt på såväl barn som att bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Arbetet med det föreslagna programmet bedöms inte innebära några miljö- eller klimatkonsekvenser.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Karin Kollberg
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Adrian Göransson
Stabschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilagor

Stadsledningskontorets förslag till handlingsplan för romsk inkludering 2030.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Kollberg, Stadsdelsdirektör	2025-10-31
Adrian Göransson, Stabschef	2025-10-31